

ROK 2022 V RETAILU: OD BEZVĚTRÍ PO DOKONALOU BOUŘI

TOMÁŠ PROUZA

PREZIDENT SVAZU OBCHODU A CESTOVNÍHO RUCHU ČR

21. ÚNORA 2023

OBCHODNÍ ŘETĚZCE V ČÍSLECH

- Zásobování 10,5 milionu obyvatel
- Celkem 78 000 zaměstnanců
- Jeden z lídrů v oblasti růstu mezd a nastavení pracovních podmínek
- Roční objem investic ve výši až 18 miliard Kč
- Přes 186 milionů Kč ročně do oblasti CSR
- Ročně darování přes 12 000 tun potravin do potravinových bank

Obchodní řetězce podnikají od vstupu na trhu bez jediné koruny dotací.

JAK ŠEL ČAS

Na začátku všeho byla naděje:

- Konec koronavirového období se všemi restrikcemi.
- Očekávaná stabilizace situace.
- Rekordní úspory na straně zákazníků (850 miliard Kč).
- Očekávala se realizace odložených nákupů.

Všechno bylo rychle jinak:

- Ruská agrese na Ukrajinu.
- Energetická válka Ruska s Evropou.
- Prudký růst cen plynu a elektřiny se rychle promítl do dodavatelských a následně koncových cen.
- Svět reagoval panicky, což celou situaci akcelerovalo.

OKAMŽITÁ POMOC PRO STOVKY TISÍC UPRCHLÍKŮ

- 24. února – vpád Ruska na Ukrajinu.
- 26. února – přijíždějí první uprchlíci.
- 1. března – otevřeno KACPU v Praze (Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině).
- 2. března darovaly obchodní řetězce potravinovým bankám první mimořádné objemy potravin pro uprchlíky.
- 3. března darovaly obchodní řetězce první mimořádné objemy potravin pro organizaci Člověk v tísni.
- Tři týdny zásobovaly obchodní řetězce potravinami uprchlíky v KACPU v Praze, celkově šlo o cca 45 000 tisíc lidí.
- Řetězce vytvořily nabídku plných i zkrácených úvazků pro uprchlíky včetně kompenzací mezd a garancí pracovních míst v případě potřeby krátkodobých cest zpět na Ukrajinu.
- Obchodní řetězce darovaly během prvního měsíce krize na Ukrajině 75 tun potravin, což odpovídá 150 000 porcí jídla.

ENERGETICKOU KRIZI ŘEŠIL RETAIL OD PRVNÍCH DNÍ

Obchod patří mezi energeticky velmi náročné sektory.

- Speciální technologie, které zajišťují garanci hygienické nezávadnosti zboží a minimalizaci ztrát potravin.
- Potřeba chlazení, mrazení a větrání provozů (prodejen, zázemí i skladů).
- Masivní nároky na logistiku – rozvoz zboží z centrálních skladů do tisíců samostatných prodejen.

Jak se růst energií projevil v realitě?

- Největší růst vstupů byl přes navyšování cen od dodavatelů.
- Díky dlouhodobému plánování retailu měla většina řetězců zafixované ceny energií do konce roku 2022.
- Masivní investice do snížení energetické náročnosti:
 - modernizace provozu
 - instalace obnovitelných zdrojů
 - elektromobilita
 - NEBYLO nutno omezovat sortiment

PŘIŽIVIT PANIKU, ZAŘÍDIT RŮST CEN I ZISKŮ

Zdeněk Jandejsek
(člen vedení Agrární komory ČR)

*„Chleba bude stát
200 Kč a rohlík
15 Kč!“*

(Za 4 roky vydělal
260 milionů Kč.)

PŘIŽIVIT PANIKU, ZAŘÍDIT RŮST CEN I ZISKŮ

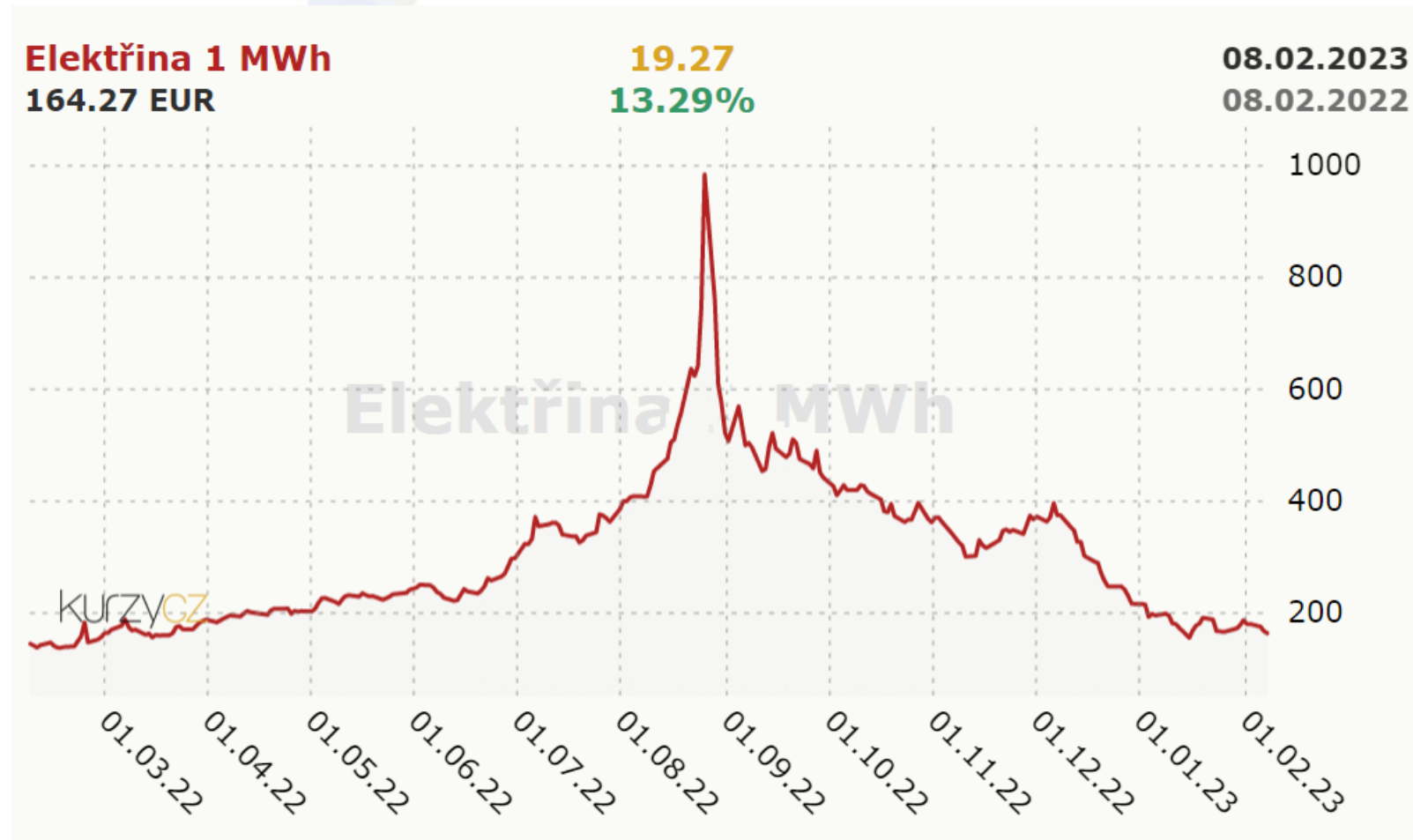
Dana Večeřová

(prezidentka Potravinářské komory ČR):

„Cena energií roste nekontrolovatelně.“

„Letos čekám zdražení potravin až o 25–30 %.“

(Uvedla 12. 4. 2022)

RŮST CEN 2022: ROSTLINNÁ VÝROBA / ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA / POTRAVINY

37,1%

24,4%

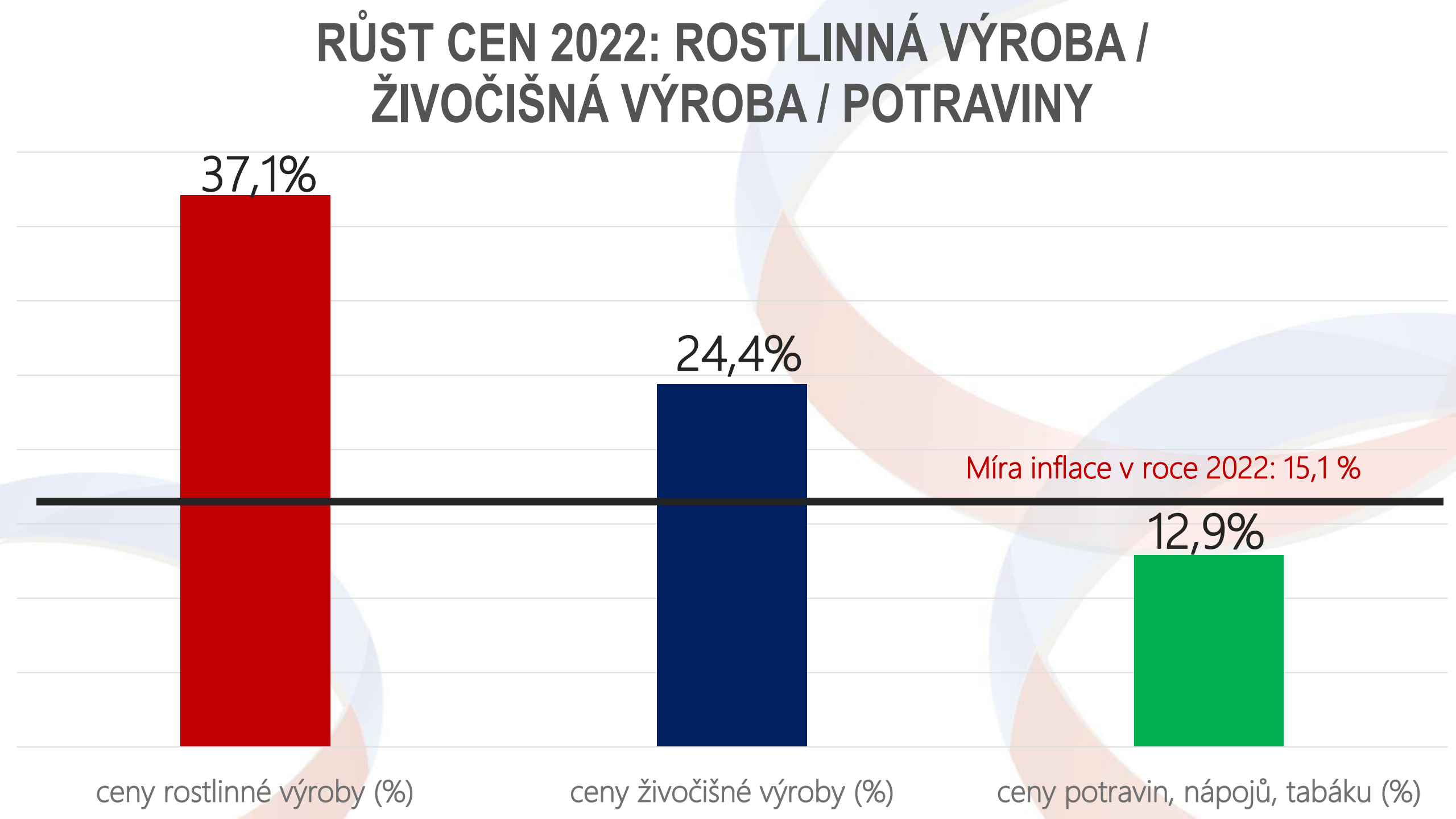
Míra inflace v roce 2022: 15,1 %

12,9%

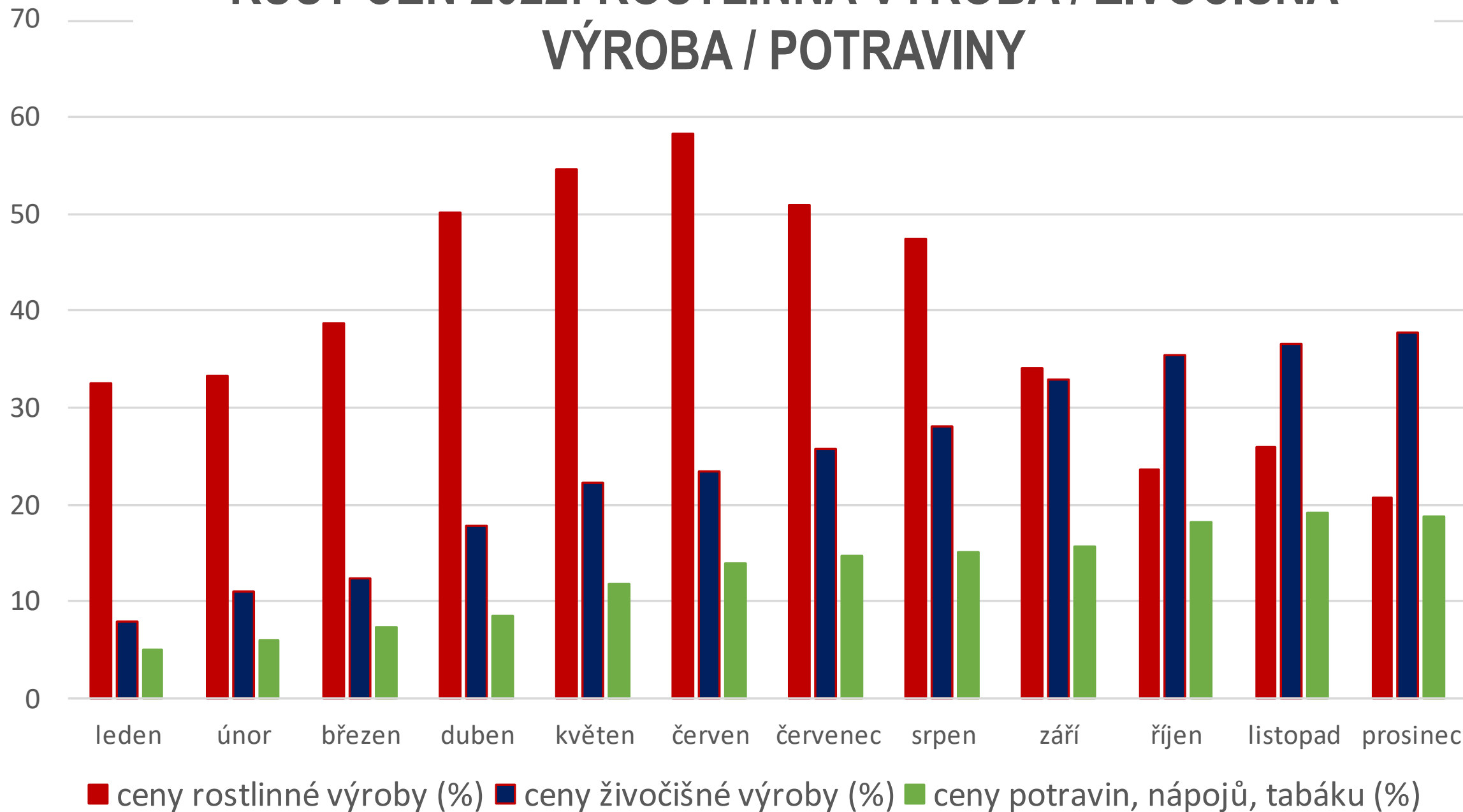
ceny rostlinné výroby (%)

ceny živočišné výroby (%)

ceny potravin, nápojů, tabáku (%)

RŮST CEN 2022: ROSTLINNÁ VÝROBA / ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA / POTRAVINY

**NEJVĚTŠÍM PROBLÉMEM ČESKÉHO
TRHU A ZDRAŽOVÁNÍ POTRAVIN
JE CHYBĚJÍCÍ KONKURENCE MEZI
DODAVATELI**

SLOVY EXPERTŮ

 Jana Matesová

ekonomka a bývalá zástupkyně ČR při Světové bance – 14. 2. 2023:

„Nikdy se nemělo stát, že by v oblasti uspokojování základních potřeb bylo dovoleno, aby vznikl obrovský kolos, který má celý potravinový řetězec pod svou kontrolou, a dokonce se tím chlubí – z pole až na vidličku.“

 Petr Mlsna

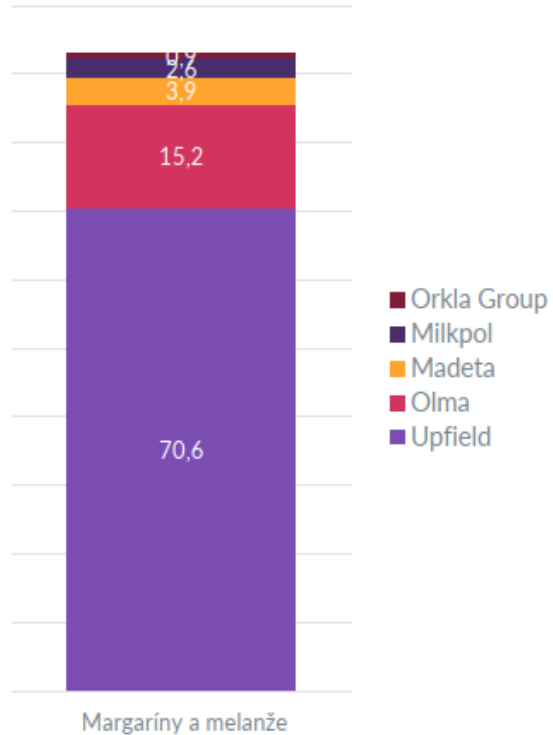
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – 17. 2. 2023:

„Na rozdíl od jiných států v EU máme poměrně rozdrobený trh maloobchodu.“

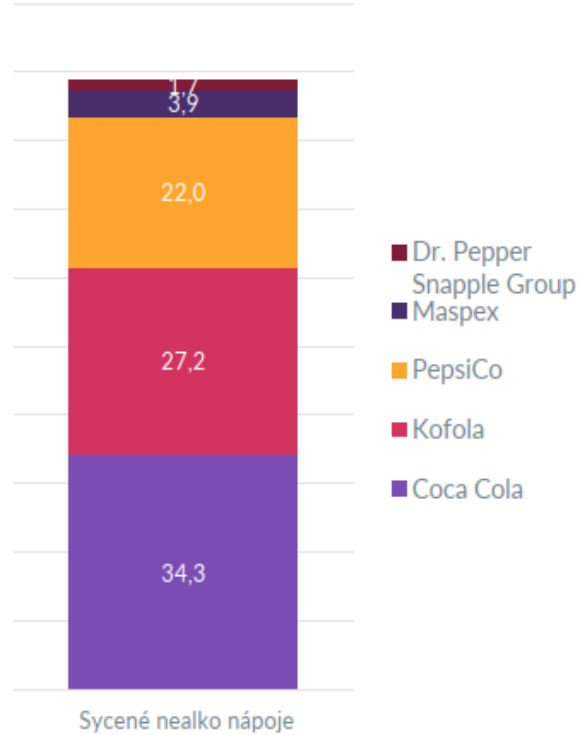
„U některých komodit mají potravinářské podniky dominantní postavení.“

HLAVNÍ PROBLÉM CEN? CHYBĚJÍCÍ KONKURENCE MEZI DODAVATELI

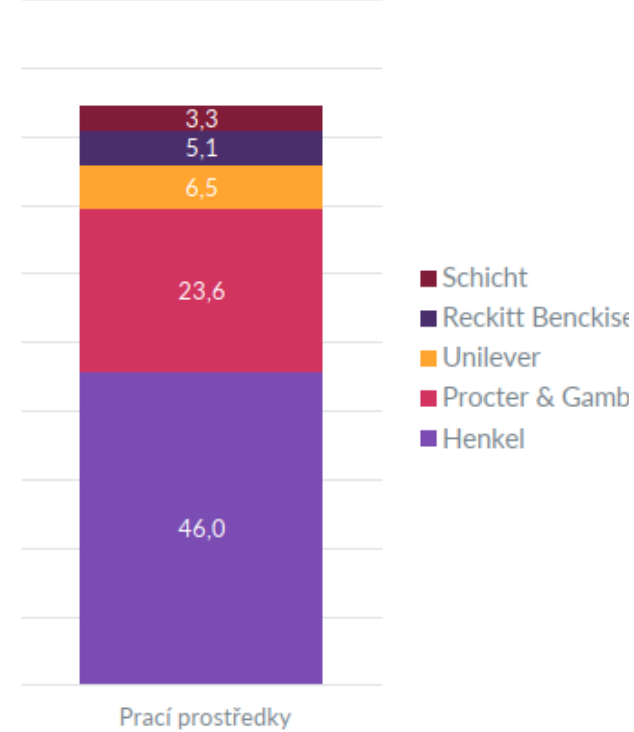
Margaríny a melanže

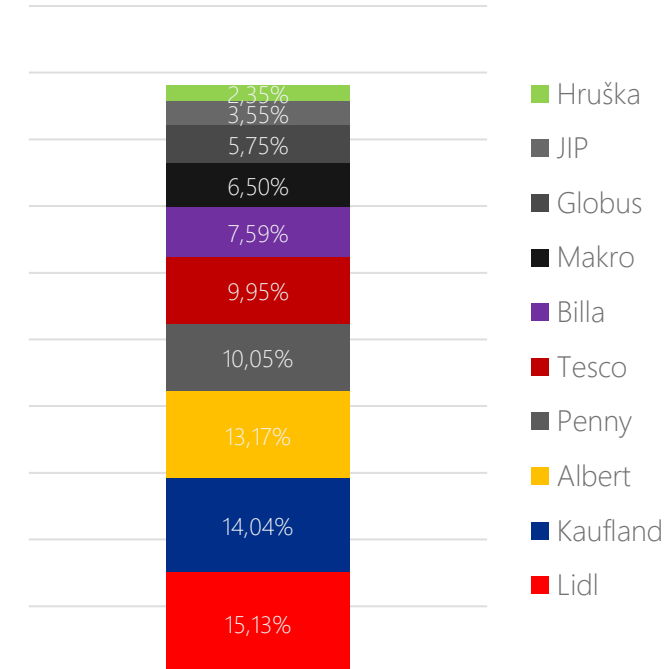
Sycené nealko nápoje

Prací prostředky

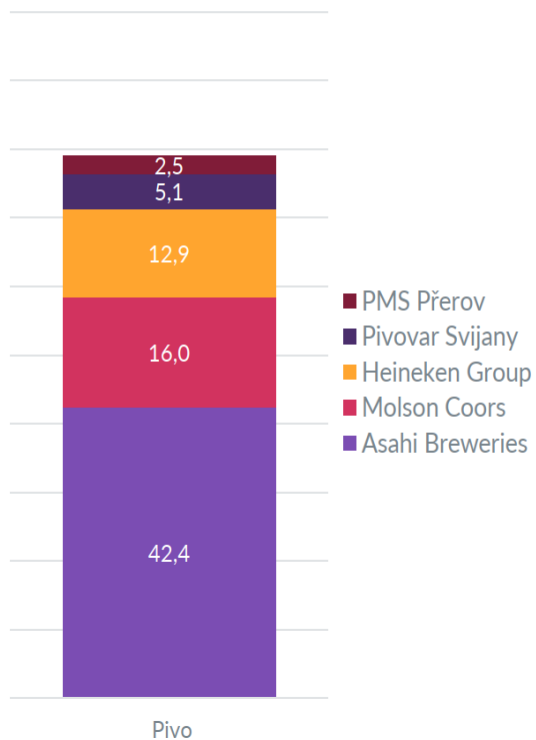
Obchodní řetězce

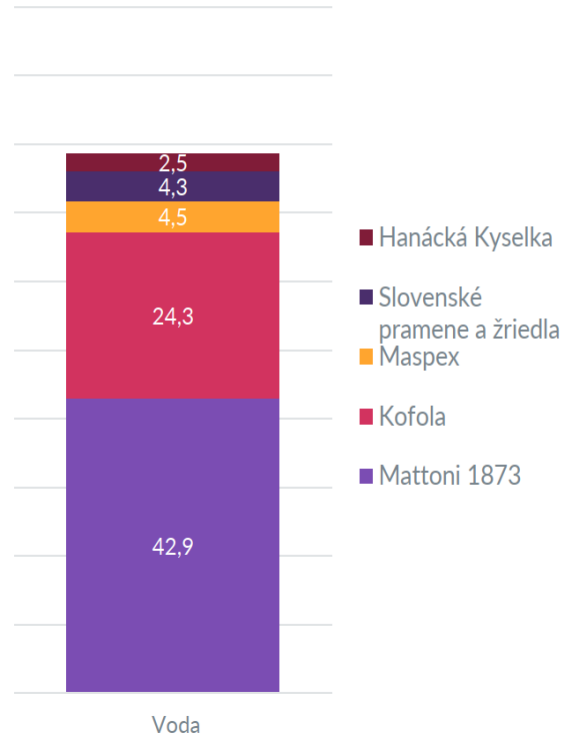
HLAVNÍ PROBLÉM CEN?

CHYBĚJÍCÍ KONKURENCE MEZI DODAVATELI

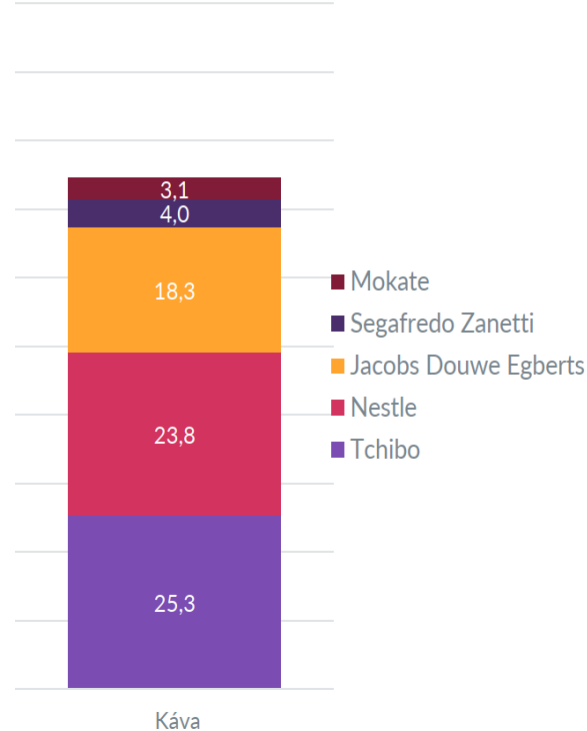
Pivo

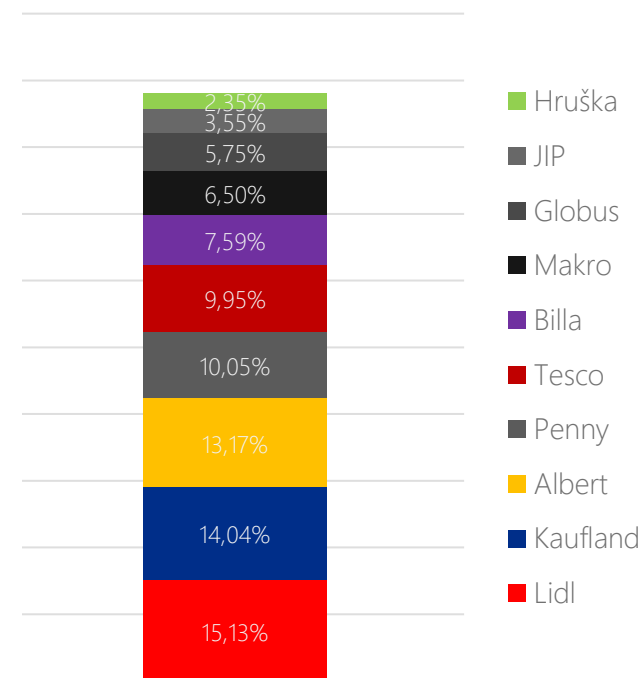
Voda

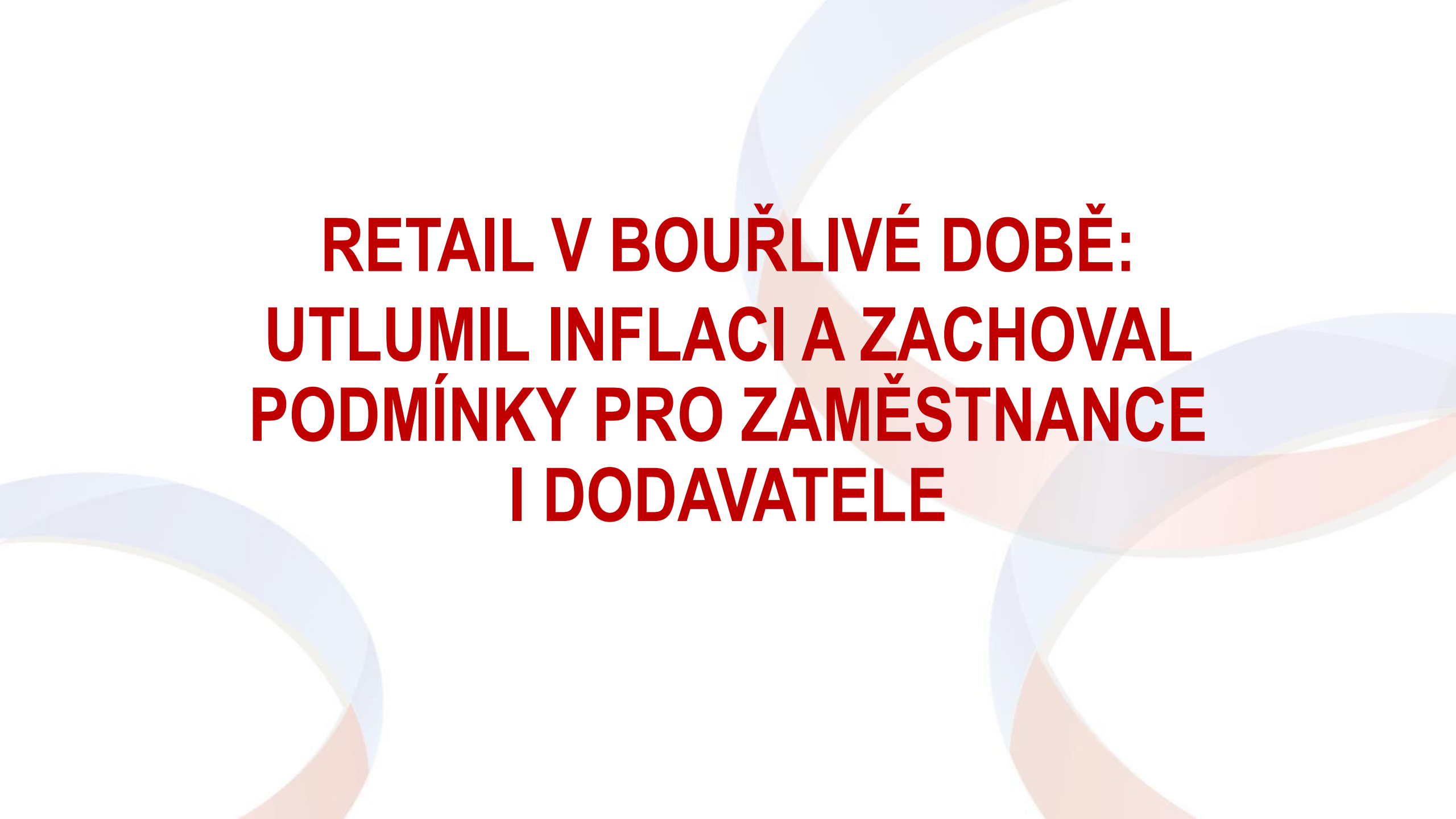

Káva

Obchodní řetězce

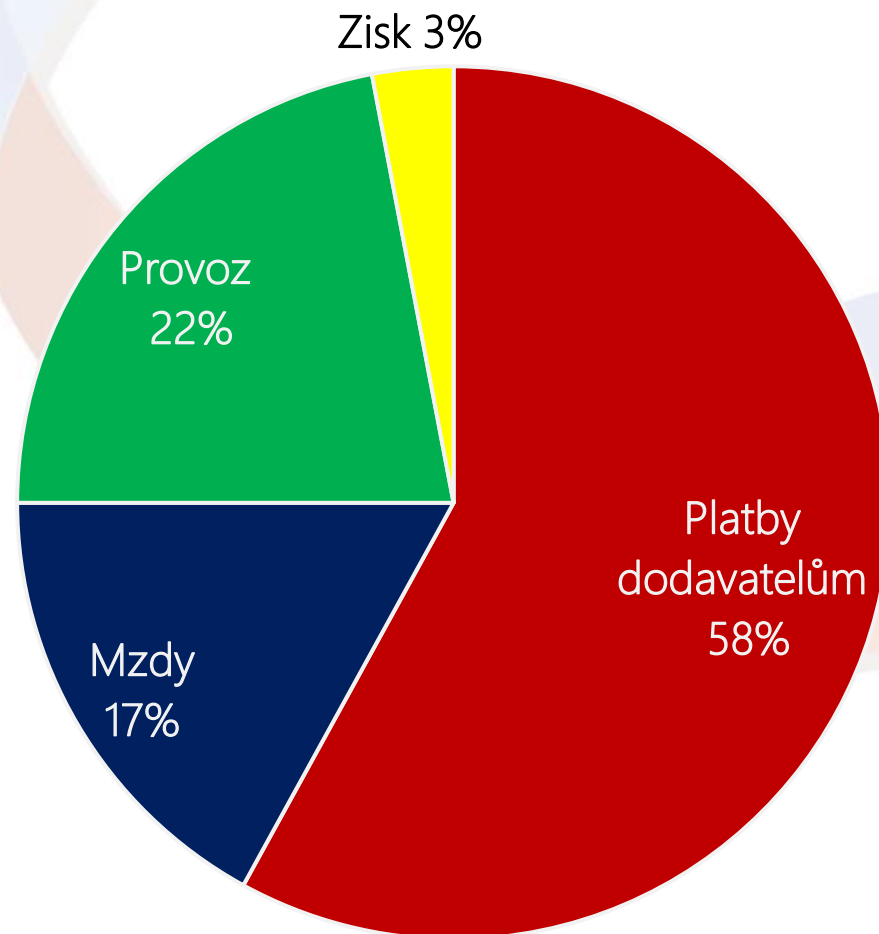
**RETAIL V BOUŘLIVÉ DOBĚ:
UTLUMIL INFLACI A ZACHOVAL
PODMÍNKY PRO ZAMĚSTNANCE
I DODAVATELE**

JAK SI VEDL RETAIL?

- Dokázal absorbovat část růstu cen do svých marží.
- Jako jeden z mála sektorů přizpůsobil růst mezd a nastavení pracovních podmínek svých zaměstnanců zhoršující se ekonomické situaci.
- Akceleroval spolupráci s malými a se středními dodavateli s cílem pomoci jim s jejich produkty na pulty obchodů.
- Zvýšil export českých potravin díky svým privátním značkám.

JAK SI VEDL RETAIL: RŮST NÁKLADŮ

- Prudký nárůst nákladů na logistiku i služby.
- Rychle se zvyšující dodavatelské ceny.
- Odpovědný přístup – fixace cen energií, díky kterým bylo možné zvýšit mzdy.
- Po skončení fixace nárůst cen energií v průměru o 18 %.

JAK SI VEDL RETAIL: ZAMĚŠTNANCI

- Obchodní řetězce navýšily meztiročně mzdy v rozmezí 11–18 %.
- Další navýšení probíhá v tomto období, zatím zhruba o 7,5 %.
- Řetězce rozšířily nabídku benefitů pro zaměstnance – zkrácené úvazky, nové programy prevence a podpory zdraví, podpora zdravého životního stylu.
- Spokojenost zaměstnanců narostla v průměru o 14,4 %.
- Vytvoření podmínek pro nové zaměstnance z Ukrajiny, důraz na integraci a nabídku zkrácených úvazků.

JAK SI VEDL RETAIL: SPOLUPRÁCE S DODAVATELI

- Rozvoj investičních, asistenčních a vzdělávacích programů pro malé a střední dodavatele:
 - společné investiční projekty pro rozvoj a zvyšování kvality
 - speciální finanční a fakturační podmínky u startu a během spolupráce
 - vzdělávání v oblasti
 - kvality
 - obchodu a marketingu
 - pomoci při plnění regulačních pravidel

JAK SI VEDL RETAIL: SPOLUPRÁCE S DODAVATELI

Příběh českých rajčat:

- Na začátku byl malý český pěstitel kvalitních rajčat s ambicí dostat se na pulty řetězců.
- Díky finanční i materiální pomoci obchodního řetězce dokázal rozšířit plochu, kde plodiny pěstoval, a zajistit skladovací kapacitu.
- Díky tomu zvládl pokrýt celou síť prakticky celoročně.
- Během 5 let dokázal zvýšit produkci 14x.

Příběh přechodu na bioprodukci:

- Na začátku byl český zemědělec, který měl ambici přejít na pěstování v režimu bio.
- Partnerský řetězec mu pomohl zajistil financování projektu a garanci zvýšených cen i během přechodu ze standardního hospodaření do bioprodukce.
- Díky tomu získal zemědělec čas a prostor na přechod do bioprodukce.
- Dnes má 100 % produkce v režimu bio, a to včetně výhod, jako je vyšší přidaná hodnota.

Vzdělávací program pro malé zemědělce:

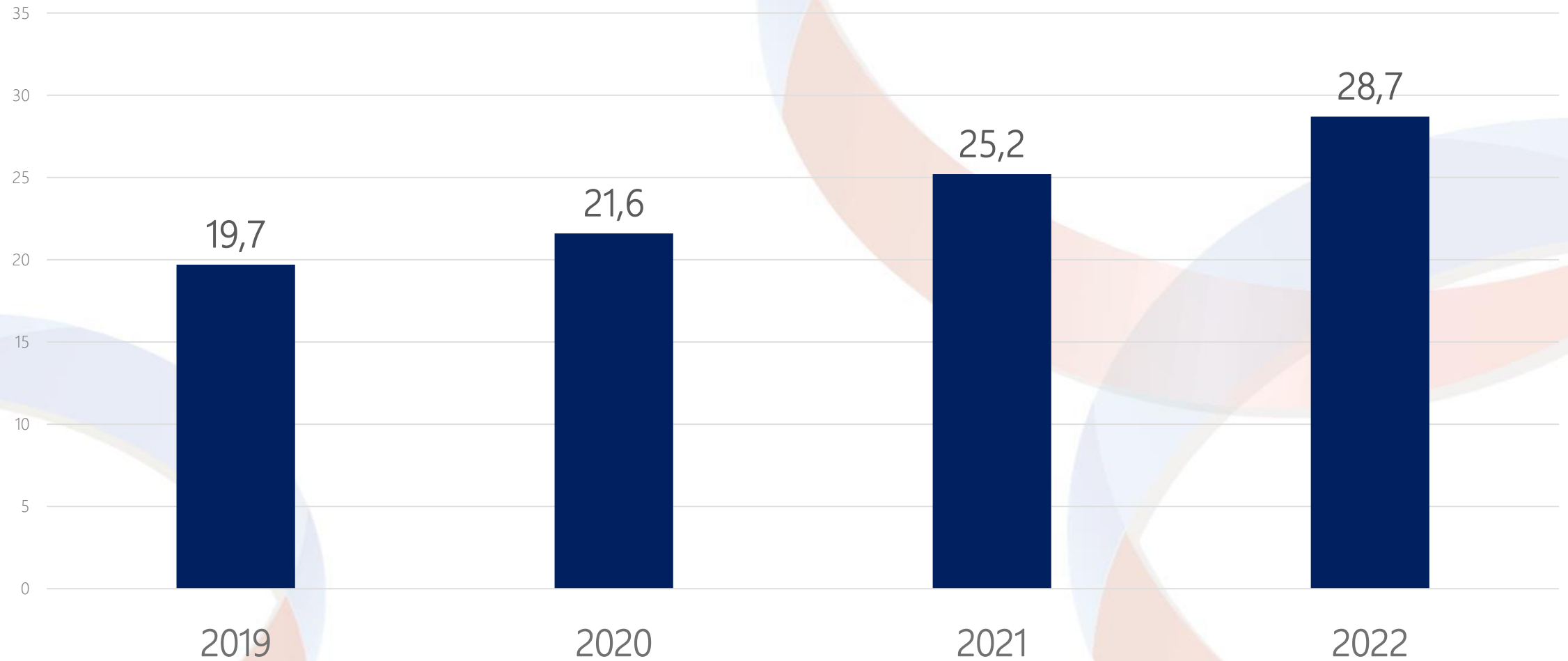
- Jednou z podmínek umístění produkce na pulty obchodních řetězců je pochopení jejich nároku v souvislosti s uspokojením spotřebitele.
- I proto už mnoho let probíhá systém seminářů, na nichž obchodní řetězce pomáhají malým potenciálním dodavatelům splnit očekávání zákazníka a s tím spojenou možností dostat se na jejich pulty.
- Jde o semináře týkající se marketingu, legislativy, obchodu, ale také logistiky.

JAK SI VEDL RETAIL: PRIVÁTNÍ ZNAČKY

- Podíl privátních značek na pultech obchodních řetězců dlouhodobě roste.
- Nabízejí nejlepší možnost řízení kvality, nákladů i konečné ceny pro spotřebitele.
- I velké potravinářské firmy pochopily jejich výhody a stávají se dodavateli privátních značek pro obchodní řetězce.
- Privátní značky se aktivně podílejí na zlepšování obchodní bilance – tvoří téměř 20 % exportu českých potravin.

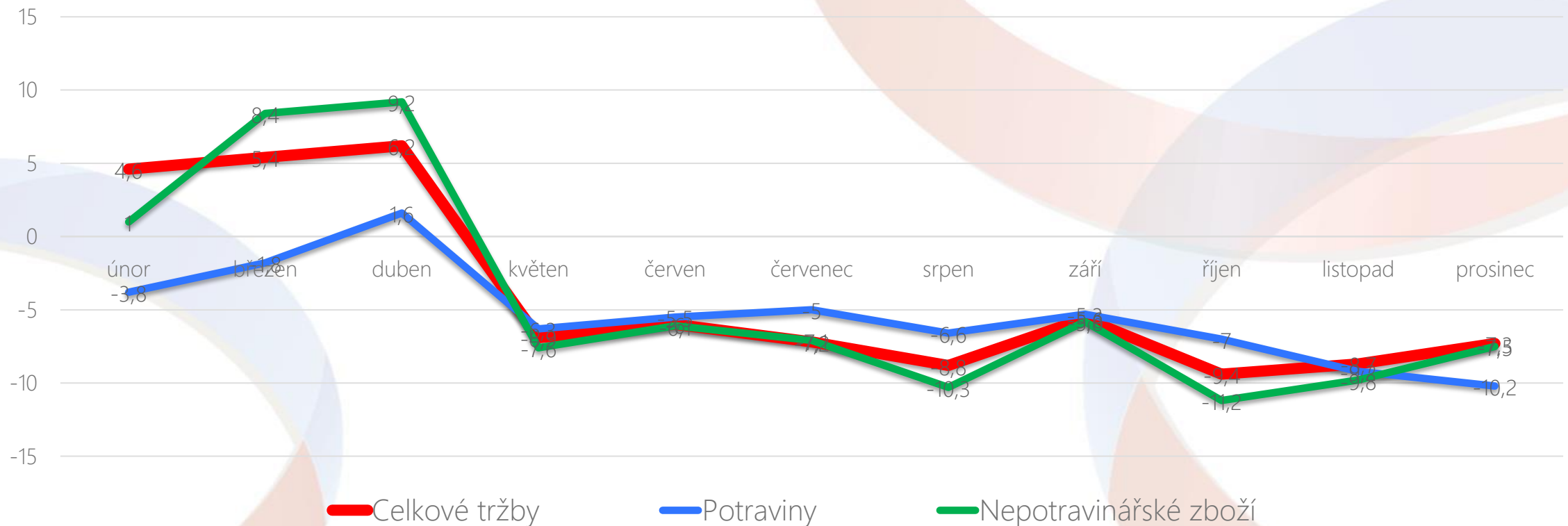
EXPORT PRIVÁTNÍCH ZNAČEK VYROBENÝCH V ČR (V MLD. KČ)

NERVOZITA NA TRHU: LIDÉ VÝRAZNĚ ŠETŘÍ

- Tržby v maloobchodě v prosinci 2022 klesaly již osmý měsíc v řadě.
- Za celý rok 2022 se tržby v maloobchodě meziročně snížily o 3,6 %, z toho u potravin klesly o 5,1 %, u nepotravinářského zboží o 2,9 %.

Vývoj tržeb v maloobchodě v roce 2022 v meziročním srovnání

NERVOZITA NA TRHU: ZMĚNA NÁKUPNÍHO CHOVÁNÍ

- Větší vyhledávání a využívání slev.
- Snižuje se věrnost primárnímu obchodu.
- Klesá poptávka především u prémiových a luxusních potravin, dražšího masa, alkoholu a exotického ovoce.
- Lidé nakupují častěji méně položek, omezují plýtvání a striktněji se drží nákupního seznamu.
- Podíl prodaného zboží v promoci dosahuje již 62 %.

NERVOZITA NA TRHU: PŘECHOD K PRIVÁTNÍM ZNAČKÁM

- Zákazníci zrychlili přechod k privátním značkám.
- Privátním značky se pevně zakotvily jako „kvalita za rozumnou cenu“.
- Mezi hlavní důvody patří
 - předchozí pozitivní zkušenost (50 %)
 - srovnatelná kvalita (31 %)
 - zvyšující se kvalita privátních značek (23 %)
 - doporučení (15 %)
- Obchody budou podíl privátních značek navyšovat dál, důraz budou klást na kvalitu, reformulace a zdravotní přínosy potravin.

PAN MINISTR DOPORUČUJE

Zdeněk Nekula:

„Spotřebitelé at' nakupují ve slevových akcích.“

(62 % zboží se aktuálně prodává v akcích.)

JAK MŮŽE VLÁDA POMOCI?

1. Snížení DPH na (základní/zdravé) potraviny.
2. Podpora konkurence mezi dodavateli.
3. Přesun dotačních peněz z provozu do investic a zvýšení podpory malých dodavatelů.
4. Snížení byrokracie pro výrobu a prodej potravin.
5. Podpora snižování energetické náročnosti.
6. Otevření pracovního trhu.
7. Ministerstvo zemědělství přestane hájit zájmy agrobaronů.
8. Daňový tlak na snížení zdravotní zátěže z českých potravin (nadprůměrná konzumace cukru, soli i tuků).
9. Prosazení jasného nutričního značení Nutri-Score.
10. Vytváření férových a předvídatelných podmínek pro podnikání.

MÍSTO TOHO...

- Ministr Nekula veřejně přiznává, že pro velkozemědělce bude loňský rok rekordní.
- Místo několikrát slíbeného snížení DPH na potraviny nebo jiné účinné akce svolává na 27. 2. schůzku „k cenám cukru v tržní síti“.
- Pozvánka jasně deklaruje snahu ministra dohadovat za zavřenými dveřmi cenu potravin. Takové chování je v rozporu se zákonem a kartelové dohody se po celém světě přísně trestají.
- I přes opakované výzvy ministr Nekula odmítl na schůzku vzít zástupce Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

NĚKOLIK ZAJÍMAVOSTÍ O CUKRU

Průměrná denní spotřeba cukru občana ČR: 91 g

Optimální denní spotřeba cukru podle WHO: 50 g

Denní čistá spotřeba cukru na osobu v ČR
(mimo příjmu cukru v potravinách): 17,2 g

Roční čistá spotřeba cukru na osobu v ČR
(mimo příjmu cukru v potravinách): 6,28 kg

Průměrné měsíční zvýšení nákladů na osobu: 3,70 Kč
(Cukr tvoří 0,3 % nákladů na potraviny.)

**POMOC LIDEM V NOUZI:
PRŮBĚŽNĚ I KRIZOVĚ
DLOUHODOBĚ ROSTE**

POMOC OBCHODNÍCH ŘETĚZCŮ LIDEM V NOUZI ROSTE

- V roce 2022 získaly potravinové banky od obchodních řetězců formou pravidelného darování a prostřednictvím Sbírký potravin 12 214 tun potravin, což představuje téměř 24,5 milionu porcí pro potřebné.
- Přímá podpora provozu od obchodních řetězců přesáhla 25 milionů Kč.

12 214 tun jídla

24 428 000 porcí pro potřebné

POMOC OBCHODNÍCH ŘETĚZCŮ LIDEM V NOUZI

ROSTE

	Jarní kolo sbírky	Podzimní kolo sbírky
Darované potraviny	388 tun	526 tun
Darovaná drogerie	43 tun	58 tun
Porce jídla	776 000	1 052 000
Počet zapojených obchodů	1 200	1 400
Počet dobrovolníků z řad zaměstnanců	150	225

Celkově obchodní řetězce investovaly v roce 2022 do všech CSR aktivit 186 milionů Kč.

ULEHČEME DAROVÁNÍ I V NON-FOOD

- V souvislosti s tíživou životní situací se zvyšuje poptávka lidí po dalším zboží – drogerii, nábytku a oděvech.
- Systém darování potravin je funkční a léta ověřený = stačí ho jen s malými změnami převést.
- Darování potravin je osvobozeno od DPH, u nepotravinářského zboží stát požaduje odvedení DPH.

Intenzivně jednáme s ministerstvem financí o nastavení vhodných podmínek pro darování drogerie, nábytku či textilu ze strany obchodů.

**ROK 2023:
ZKLIDNĚNÍ SITUACE A POMALÝ
NÁVRAT DO NORMÁLU?**

**KAM BUDEME SMĚŘOVAT NAŠÍ
POZORNOST?**

VÝHLED NA ROK 2023

Zklidnění cenového růstu
Zpomalení inflace
Snížení nervozity a zvýšení spotřebitelské důvěry

- Novela zákona o ochraně spotřebitele v oblasti slev – narychlo přijatý zákon, na který jsme nedostali čas se připravit. Nová pravidla ochrání spotřebitele, znamenají také zásadní změnu komunikace – úzká spolupráce s Českou obchodní inspekcí.
- Očekáváme výrazné pročištění podmínek mezi zemědělci a potravináři. Podle sektorového šetření ÚOHS retail platí dodavatelům do 30 dnů, potravináři svým dodavatelům za 90, někdy i 120 dní.

ROK 2022 PATŘIL V OBLASTI INVESTIC MEZI REKORDNÍ

Investice do rozvoje a modernizace obchodní sítě a distribuce	14,4 mld. Kč
Investice do modernizace provozů	3,5 mld. Kč

Retail udělá vše pro udržení investičního tempa
i přes obtížnou situaci a rostoucí úrokové sazby.

POTŘEBUJEME ZMĚNIT NAŠE STRAVOVACÍ NÁVYKY:

Cílem nás všech

je (anebo by mělo být) dožití se
co **nejvyššího věku ve zdraví**,
což se nám zatím nedaří,
jak muži tak i ženy se **ve zdraví**
dožívají 65 let,
pak nastupují nemoci.

Výživa:

je **nejvýznamnější faktor**
životního stylu se zásadním
vlivem na zdraví,
hraje dominantní roli u **41 %**
onemocnění,
pouze u **21 % nemocí** neexistuje
příčinný vztah výživa-nemoc.

NEJČASTĚJŠÍ PŘÍČINY ÚMRTNOSTI V ČR V ROCE 2020

- Nemoci oběhové soustavy (srdeční selhání, infarkt, CMP)
 - Zapříčinily více než 51 000 úmrtí.
 - Podílely se na 36,5 % úmrtí u mužů a 43,1 % úmrtí u žen.
- Onkologické diagnózy
 - Zapříčinily zhruba 28 000 úmrtí.
 - Podílely se na 23,4 % úmrtí u mužů a 19,9 % u žen.

Existuje dostatek klinických důkazů, že **složení výživy** je klíčovým faktorem jak z hlediska **prevence**, tak co do rozvoje rizika **chronických neinfekčních chorob** – především kardiovaskulárních a nádorových.

V ČR NEEXISTUJE PROBLÉM DOSTUPNOSTI POTRAVIN

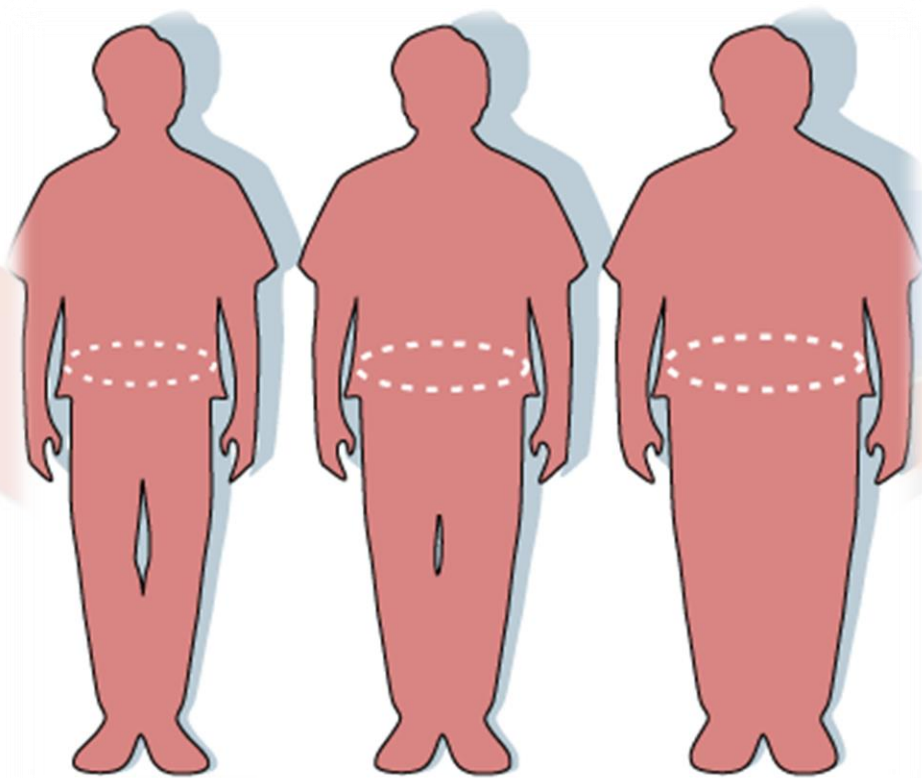
Problémem české populace je:

- nevyvážená skladba potravin
- nadměrný energetický příjem (nadbytek tuků a cukrů)
- nedostatek zeleniny a ovoce
- vysoká konzumace soli
- nepravidelné stravování

A to vše v kombinaci s nedostatkem pohybu.

V ČESKÉ REPUBLICE ZUŘÍ PANDEMIE OBEZITY

- Obezita svými komorbiditami (diabetes, hypertenze, onemocnění kloubů a páteře) významně snižuje délku a kvalitu života.
- Výskyt obezity v ČR stále stoupá a patříme k zemím s nejvyšším výskytem obezity v Evropě.
- V ČR je už téměř 1 milion pacientů s diagnózou diabetes mellitus 2. typu.

Faktory se zásadním vlivem na zdraví
populace:

omezení příjmu cholesterolu

omezení příjmu volných cukrů

snížení spotřeby soli

BUDEME PODPOROVAT ZMĚNU STRAVOVACÍCH NÁVYKŮ

1. Tlak na reformulaci složení potravin – snížení povolených množství solí, cukru a tuku.
2. Nové standardy veřejného stravování – především ve školách, ale také ve stravovacích zařízeních.
3. Nutri-Score – transparentní propracovaný a medicínsky podložený systém, který srozumitelně označuje výživové hodnoty potravinářských výrobků.
4. Alternativní potraviny – zdravější varianty tradičních potravin.
5. Bioalternativy

**TĚŠÍM SE NA SPOLEČNÝ NÁVRAT DO
NORMÁLU**

**TOMÁŠ PROUZA
PREZIDENT SOCR ČR**